

תוכן העניינים

3	עילות גירושין
5	מאבקי סמכות
6	צווי הגבלה
7	תנאים למתן הגט
10	מזונות
10	קידושין
11	בטלות קידושין

דבר המערכת

אנו שמחים להגיש לציבור הקוראות והקוראים את הגיליון הרביעי של 'הדין והדיין'. בגיליון זה ישנם לדעתנו שני חידושים חשובים.

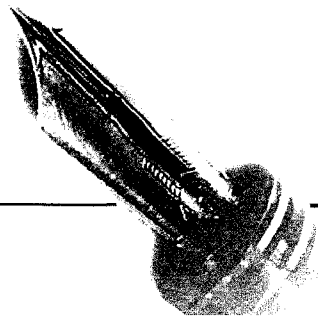
הראשון הינו תחילתו של שיתוף פעולה מבורך, כך אנו מקוים, עם הנהלת בתי הדין הרבניים. בגיליון זה מתפרסם לראשונה פס"ד שנשלח לנו בידי היועץ המשפטי של מערכת זו (מס' 4) ועל כך תודתנו.

השני הוא הקמתו של מדור הקרוי 'בטלות קידושין'. הטענה לבטלות הקידושין בעילת 'מקח טעות' היא טענה הנוטענת מפעם לפעם בבתי הדין הרבניים ובגליון זה מתפרסם פסק דין (מס' 12) העוסק, בין היתר, בטענה זו, אשר למעשה נדחתה בביה"ד הגדול. לאחרונה מתקיים דיון ער בגבולותיה ומגבלותיה של עילה זו, בעיקר בארה"ב אך גם בבמות תורניות, מחקריות וציבוריות בישראל. על כן, יש עניין רב בבחינת הדרך בה מתייחסים בתי הדין לעילה זו וכיצד הם מבינים אותה. נשמח לקבל פסקי דין נוספים בהם עולה נושא זה ואולי אף לפרסם גליון שבו ייוחד לו מדור נרחב.

בעקבות בקשתנו בגליון הקודם קיבלנו מספר פסקי דין נוספים העוסקים בחיוב תשלום הכתובה, ואחד הגליונות הקרובים ייוחד ברובו לעניין זה. גם בנושא זה ניתן לשלוח פסקי דין נוספים, כמו גם בכל נושא אחר, כולל פסקי דין שאינם מן הזמן האחרון אך הינם חשובים והם לא התפרסמו בינתיים בבמה אחרת.

אנא שילחו את פסקי הדין בצירוף עובדות המקרה ושמות באי-כח הצדדים (כמו גם הערות והארות לגליון. זה ולקודמיו), לכתובת: **המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900.**

בברכה,
ד"ר עמיחי רדזינר
עורך ראשי



הדין והדיין

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

The Law and Its Decisor

Rabbinical Court Decisions in Family Matters

גיליון מס' 4 כסלו תשס"ד, נובמבר 2003

מערכת הדין והדיין

יו"ר מערכת: ד"ר רות הלפרין-קדרי, עו"ד סוזן ווייס

עורך ראשי: ד"ר עמיחי רדזינר

עורכת: עו"ד בת-שבע שרמן

חברי המערכת: עו"ד רוברט ליכט-פטרן, יעל רוקמן

מנהלת הפקה: עו"ד עטרה קניגסברג

רכזת הפצה: עינבל דיין-ברקוביץ

רכזת המערכת: טל יעקב

עיצוב וביצוע גרפמי: הסטודיו של מיכל

כתובת המערכת:


המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן


הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900

טל. 03-5318895, פקס. 03-7360499

E-mail: rackman@mail.biu.ac.il

סימני הבאת פסקי הדין:

פסק דין מלא: 

תקציר: 

פסק הדין בחלקו: 

ראשי תיבות:

ג"פ - גט פיטורין

טו"ר - טוען/ת רבני/ת

טו"מ - טענות ומענות

שאל"כ - שאם לא כן

דר"ת - דרבינו תם

דמו"י - דת משה וישראל

עו"ס - עובדת סוציאלית

דו"ח - דרישה וחקירה

לענ"ד - לעניות דעתי

אין במובא כאן משום תחליף לייעוץ משפטי



כל הזכויות שמורות

ISSN 1565-4176



עילות אירוסין

1. עשר שנים ללא ילדים כעילת חיוב לטובת האשה, כאשר הבעל מסרב לשתף פעולה בטיפול הפרייון

בית הדין הרבני האזורי תל-אביב:

הרב נחום שיינין - אב"ד
הרב שמעון מלכה - דיין

העובדות:

בשנת 1997 תבעה האשה גירושין בעילה כי לבני הזוג לא נולדו ילדים לאחר שנים רבות של נישואין, והבעל מסרב לשתף פעולה לצורך בדיקות וטיפולים רפואיים. כמו כן, לטענת האשה, ולפי הודאתו, קיים הבעל קשר עם אשה אחרת בעבר. כן טענה האישה כי בעלה גנב ממנה כספים ואף היכה אותה. בשנת 1998 דחה ביה"ד את תביעתה לחייב את הבעל בגט. בקובעו כי "אין עילה הלכתית להעתר לתביעת האשה לחייב את הבעל לתת לה ג"פ". בשנת 2001 הגישה האשה תביעה מחדשת לגירושין, הבעל דרש סכום של 30,000 דולר בעבור מתן הגט.

נפסק:

הוגשה בפנינו תביעת האשה לחייב את בעלה לתת לה ג"פ. הצדדים וב"כ התובעת קבלו את ביה"ד בהרכבו הנוכחי החסד, כמפורט בפרוטוקול הדיון מיום כ"ו תמוז תשס"א. הצדדים בעתירה נשוא-הדיון שבפנינו הינם בני-זוג שנישאו זל"ז ברבנות חולון בשנת 1981. לשניהם אלו נישואין ראשוניים ואין להם ילדים. הצדדים חיים בנפרד מזה כשמונה שנים, אין להם דירה כאשר עקב החובות שרצו עליה מהבנק למשכנתאות נלקחה הדירה. (אם כי האשה עזבה את הדירה עוד קודם לכן ובקשה מבעלה למכור אותה בגין החובות, לפני שיקחו את הדירה ויגרמו להם הפסדים כספיים). לדבריה, גם מחמת התנהגותו כלפיה עזבה את הדירה.

לאשה טענות כבדות מנשוא בקשר להתנהגותו כלפיה, הן בקשר לכך שיש לו קשרים עם נשים אחרות וכן היה מקניט אותה בדבר קשריו עם אשה אחרת.

ואכן אף הבעל הודה בפני ביה"ד שהיה לו קשר עם אשה אחרת בעבר.

כמו"כ התלוננה על כך שלקח ממנה מדי פעם כספים שלה, ואף ממקום עבודתה בדוכן מפעל הפיס גנב כרטיסים של מפעל הפיס, בכך הודה על לקיחת כרטיסי הפיס אלא שטען שלאחר שהמטרה חייבה אותו להחזיר-החזיר את הכרטיסים כעבור שעתים, לדבריו בביה"ד עשה זאת "כדי ללמד אותה לקח".

האשה גם התלוננה על כך שחבט בה, את הטיעון הזה הכחיש, בנוסף לכך הסתבך הבעל בחובות גדולים שמאד הציקו לה עקב זאת.

ומעל לכל, במשך כל השנים שהיו יחד לא נכנסה האשה להריון ואכן סבלה של האשה עקב זאת רב מנשוא.

לדבריה - הבעל לא הכחיש זאת לפי הוראות הרופאים נזקקו לטיפולים רפואיים בנושא הפרייון בכדי שיתאפשר להם להפקד.

אך הבעל לא רצה לממן את הטפולים הללו, כאשר לא רצה לשלם את הנדרש לכך, יתר על כך אף את בקשתה האלמנטרית שיבוטחו בקופת-חולים אף זאת לא רצה להסדיר על אף תחנוני האשה, ולדבריה אף לא רצה לשתף פעולה בנדון זה.

הבעל טען בדבריו שהאשה לא רצתה לשתף פעולה.

יצוין שאף בשנים שחיו בנפרד, ג"כ קימו יחסים מפעם לפעם עד שלפני כשנה וחצי לדברי האשה וזאת מרוב השתוקקותיה ללדת ילד על אף כל הטיעונים הקשים שלה כלפיו וקשייה לחיות עמו והתנגדותה העזה לחדש את חייהם המשותפים - אך לא זכתה להפקד ממנו.

הבעל מסרב לתת לאשתו גט ומתנה את מתן הגט בתשלום סכום של 30,000 דולר, ובביה"ד לא השמיע את ההגדרה המדויקת מדוע דורש סכום זה, ולהצעת ביה"ד שיתגרשו ואח"כ ביה"ד ידון בעניינים הכספיים סירב הבעל לכך, אף טען שרצונו בשלום-בית.

כאמור הבעל עומד בסירובו לגרש את אשתו והאשה עומדת בתביעתה להתגרש מבעלה, ובפרט כאשר הינה כבר בגיל 45

ולכן יפה שעה אחת קודם באשר עתה הינה עוד באפשרותה ללדת והינה משתוקקת לילדים.

לאחר שמיעת דברי הצדדים וב"כ האשה וכמפורט בפרוטוקולי הדיונים, ולאחר העיון והדיון בצדדי ההלכה, ביה"ד מחליט ופוסק: לאור זאת שהצדדים נישאו כבר לפני כ-20 שנה וחיו למעלה מעשר שנים יחד ואין להם ילדים, ולאור כל החומר שבפנינו, הבעל חייב לגרש את אשתו. כמבואר בשולחן ערוך אבן-העזר סימן קנ"ד סעיף ו'.

תיק מס' 1-21-1-016951576

ניתן ביום כ"ט טבת תשס"ב (13.01.02)
הופיעו: טו"ר דבורה בריסק "יד לאישה"
(לאשה).

פסק דין זה רלוונטי גם למדור תנאים למתן הגט.

2. מאסר, טענת מאיס עלי והכשלה באיסור נידה כעילות לחיוב בגט

בית הדין הרבני האזורי צפת:

הרב אוריאל לביא - אב"ד
הרב חיים בזק - דיין
הרב יעזר אריאל - דיין

העובדות:

לאחר ארבע שנות נישואין, תבעה האשה גירושין בעילות שונות. עיקר טענתה היתה לעניין אלימותו הפיזית הקשה של הבעל כלפיה, בגינה נשפט, הורשע ונכלא פעמיים על אירועים שונים. כן טענה כי רק לאחר הנישואין התברר לה כי היא מאושפז מספר פעמים לפני כן בבתי חולים לחולי נפש וכי הינו מטופל בתרופות. האשה טענה כי הבעל "עובר על דת" שכן הכריח אותה "לטבול" באמבטיה בטענה כי הוא הרב שלה והוא פוסק לה שזה כמו מקווה, בכדי שתוכל לקיים אתו חיי אישות.

נפסק:

ביה"ד קובע כי הבעל חייב לתת גט לאשתו. ביה"ד מצוין כי נוכח שהבעל מעוניין להתגרש וכי יש לו טענות וחשדות נגד האשה. ואף שהבעל הודיע כי יגרש לאחר שחרורו מהכלא, סירב ביה"ד לדחות סדור הגט עד אז. כן צוין ביה"ד כי לאור

השתמשויות הבעל בתיק בעבר ספק אם הבעל יעמוד בדיבורו.

הבעל הורשע באלימות נגד אשתו ויושב בשל כך במאסר, ודי בכך כעילה לגירושין אף ללא כל שאר העילות. שכן, עפ"י השו"ת ציץ אליעזר (ח"ו סי' מב פ"ג סק"א) "שמכיון שהבעל באשמתו נמצא במאסר דינו כמורד ויש לכופו על גט". ובמקרה זה, בו ישב הבעל במאסר בעבר, והתרו בו שאם יעבור עבירות דומות נוספות ישלח לכלא ולמרות זאת פשע, יש לדון הבעל כמורד.

(ועיין פד"ר ח' 128-124, 311-305).

עילות נוספות שציין ביה"ד כעילות גירושין הן הכשלת הבעל את אשתו באיסור נידה, בכך שהורה לה לטבול באמבטיה, וכן שביה"ד התרשם שהאשה מואסת בבעלה וחוששת לחייה בצדו בשל אימוניו. ואף שבדין הפלילי לא הורשע הבעל על האיומים אין בכך למנוע את העובדה שהאשה מואסת בבעל בעקבות התנהגותו ויחסו כלפיה.

כמו כן, מציין ביה"ד שאף שהבעל דיווח לאשה עוד לפני הנישואין כי היה בהשגחה רפואית עקב בעיות נפשיות, היה עליו להבהיר לאשה את המצב במלוא חומרתו ולספר לה על ששת אשפוזיו בשלושה בתי חולים שונים קודם לנישואיהם. העלמת המידע היתה הטעיה חמורה. ואף שאין בכך להביא לבטול הנישואין בשל מקח טעות, הרי ששיקול זה מוסיף תוקף לטענת "מאיס עלי" (כפי שמובא בשו"ע אה"ע סי' עז, סע' ג' ברמ"א).

מסקנת ביה"ד היא שיש לחייב הבעל בגט. מאחר שהבעל מסרב לגרשה, קובע ביה"ד כי יוטלו עליו הגבלות שהן בגדר הרחקות דר"ת. כפי שפסקו הרמ"א (סי' קנ"ד ס"ע כ"א) ביחס לחיוב בגט, והלבוש (סי' קל"ד) ביחס למאיס עלי במקרה בו האשה מעוגנת על כן, מטיל עליו ביה"ד הגבלות: איסור חידוש רשיון נהיגה ודרכון והפיכתו ללקוח מוגבל בבנק. וכן הגבלות בתוך הכלא: מניעת מבקרים, מכתבים, החזקת חפצים אישיים, עבודה אשר משולם עליה שכר, קניית מצרכים בבית הסוהר. נקבע תאריך לסידור גט.

תיק מס' 2-21-022780183

ניתן ביום י"א טבת תשס"ג (16.12.02)

הופיעו: טו"ר רבקה לוביץ' י"ד לאישה" (לאשה)

עו"ד איזא חליחל (לבעל)

פסק דין זה רלוונטי גם למדור צווי הגבלה ולמדור בטלות קידושין.

3. דיון במחלוקת הפוסקים בשאלת כפיית בעל אלם במתן גט לאשתו וקביעה שבמקום בו מדובר באלימות קשה ובסיכון חיי האשה אין ספק שניתן לכפות. למרות זאת, ביה"ד מנסה להסביר מדוע אין כאן כפייה של ממש.

בית הדין הרבני האזורי אשדוד:

הרב יקותיאל כהן - אב"ד

הרב אברהם עטיא - דיין

הרב צבי בן יעקב - דיין

העובדות:

בני הזוג נשואים כחמש עשרה שנה ולהם ארבעה ילדים. בשנת תשנ"ח הגישה האשה תביעת גירושין בגין אלימות קשה שהפעיל הבעל כלפיה. מדובר היה בתקיפה חמורה ובאיומים בגינם הורשע הבעל, בפעם השנייה, על סמך הודאתו. כבר בשנת 1993 נשלח הבעל לחצי שנת מאסר בגין תקיפת אשתו. ביה"ד פסק בשנת תשנ"ט כי הבעל חייב לגרש את אשתו, הטיל עליו מספר צווי הגבלה לפי החוק, ואף איים כי ידון בשליחתו למאסר. בינתיים הוכרעו ענייני הממון בביהמ"ש, אולם הבעל חפץ להמשיך במו"מ ולהתעמר באשתו ולא נתן לה גט.

נפסק:

ביה"ד דן בשאלה אם כופים בעל שרגיל להכות ולבזות את אשתו לגרש. קיימת בכך מחלוקת פוסקים. פוסקים אשכנזיים כדוגמת אלה המובאים בהגהות אשרי' (פרק המניח סי' י') קבעו כי כופים: "אסור לאדם להכות את אשתו וגם חייב בנזקיה אם הזיקה ואם הוא רגיל תמיד להכותה ולבזותה ברבים כופין אותו להוציא וליתן כתובה וכן השיב רבינו שמחה שיעשוהו ע"י גוים עשה מה שישראל אומרים לך". אולם, ביה"ד מציין כי מדברי ה'בית יוסף' (בסוף סי' קנ"ד: "ומכל מקום נראה לי דאין לסמוך על דברי ספר אגודה ורבינו שמחה ואור זרוע לכפות להוציא על דבריהם כיון שלא נזכרו בדברי שום אחד מהפוסקים המפורסמים") ומדברי הרמ"א ב'דרכי משה' (שם, אם כי ממנו עולה המסקנה באופן פחות מפורש) עולה כי רק מחייבים הבעל לגרש, אך לא כופים אותו.

ביה"ד בוחן את המקורות ומנסה להגיע למסקנה כי במקרה של בעל אלם יש אכן לכפותו בגט. הבסיס למסקנה זו הוא קל וחומר המופיע בספרות הפוסקים. לדוגמה, בתשובת התשב"ץ (ח"ב סי' ח') שנסאל על אדם המתעלל באשתו ומרעיב אותה:

"ואפילו לכופו אותו להוציא יש לדון מקל וחומר דבעל פוליוס, דהשתא (= שעכשיו) מפני ריח הפה כופין, מפני צער תדיר שהוא מר ממות לא כל שכן?". ביה"ד מזכיר פסק דין של הרב וולדינברג (פד"ר ג, עמ' 220 ואילך) הדן בבעל שהיכה את אשתו באכזריות ואף ניסה לרצחה. הרב דן שם במחלוקת דלעיל בדבר כפיית בעל אלם בגט ומגיע למסקנה כי הפוסקים שהגבילו את יכולת הכפייה עסקו במקרה של "הכאות רגילות". אולם אם מתברר לפנינו שהכה אותה הכאות שיש בהן כדי להמית, והאשה ניצלה ממכות המות שלו רק בדרך נס, נראה ברור שבכגון זה יודו שהאשה צודקת לטעון שאינה יכולה יותר להמשיך ולדור בכפייה אחת וכופין את הבעל לתת לה גט פיטורין".

מכיון שבנידון דין מדובר באלימות מתמשכת ובאיומים שאף מגיעים לסף של פיקוח נפש, הרי ש"מצוה רבה להציל האשה מכבלי עינותה ומהצער שבו היא נמצאת. מה עוד שגם הבעל אינו חפץ בה, ועל כן אין כאן אפילו כפייה על גט, שהרי גם הוא חפץ לגרשה, אלא לשיטתו - חפץ הוא גם לעושקה".

לאור זאת, ביה"ד מחליט: על הבעל להפקיד תוך עשרה ימים את רשיון הנהיגה שלו במזכירות ביה"ד; ביה"ד מטיל על הבעל שנת מאסר ובמידה והבעל לא יתן גט תוך תקופה זו, ידון ביה"ד באפשרות להאריך את תקופת המאסר; במהלך תקופת המאסר יוזמן הבעל אחת לשבוע לביה"ד לשם מתן גט.

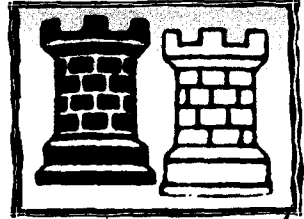
תיק מס': 1-21-023746407

ניתן ביום כ"ו תשרי תשס"ג (2.10.02)

הופיעו: עו"ד אליהו בן-גור (לאשה)

פסק דין זה רלוונטי גם למדור צווי הגבלה.

למדור זה ראו גם פסקי דיין 11, 12, 5.



מאבקי סמכות

4. האם יכול ביה"ד לדון בהסכם גירושין כמו בתביעת גירושין רגילה?
האם הנושאים הנלווים שהופיעו בהסכם, יחשבו ככרוכים בכנות כאשר נידון ההסכם כתביעה?

בית הדין הרבני האזורי רחובות:

הרב נחום גורטלר - אב"ד

הרב יהודה שחור - דיין

הרב ציון אשכנזי - דיין

העובדות:

בני זוג הגישו בקשה משותפת, ע"י עו"ד אחד שייצג את שניהם, לאישור הסכם גירושין ולסידור גט. הסכם הגירושין נחתם על ידי שני הצדדים ועסק בענייני אפטרופסות הילדים, לרבות החזקתם והסדרי הראיה שלהם, מזונות הילדים וכן הסדרים רכושיים בין בני הזוג. כל זאת כעניינים הכרוכים בגירושין.

במהלך הדיון בבקשה זו העיר ביה"ד לצדדים כי הוא איננו מחוייב להסכם שעשו בני הזוג, וכי הוא בוחן בעצמו את כל פרטי ההסכם ובייחוד את נושא החזקת הילדים (אשר בהסכם הוגדר כי יהיו בחזקת האב), זאת לאור עקרון טובת הילד ועל פי תסקיר שביקש ביה"ד מרשויות הרווחה. אז החל ביה"ד לדון בכל הסוגיות הכרוכות לתביעת הגירושין וטרם סיים את הדיון בהן.

כחודש לאחר הדיון בביה"ד הגיש הבעל בקשה לקביעת הסדרי ראייה עם הילדים לאור העובדה שהאשה ברחת עם הילדים למעון לנשים מוכות. ביה"ד ביקש תסקיר דחוף של רשויות הרווחה לגבי האפשרות של הסדרי ראייה של הבעל עם הילדים, וניתן תסקיר לפיו האב יוכל לראות את ילדיו בתנאים מסויימים. לאחר מכן הגיש הבעל תביעת גירושין אליה כרך את ענייני מזונות האשה, הרכוש, החזקת הילדים

והסדרי ראייתם. התביעה הוכרה עי ביה"ד כתביעה כנה, אליה כרוכה כריכה כנה. בשלב מאוחר יותר הגיש הבעל בקשה נוספת לביה"ד: לדון גם בענייני החינוך. ביה"ד מקבל את בקשתו ורואה בה השמטה מקרית שנעשתה בתום לב מתביעתו הראשונה.

בין הגשת תביעת הגירושין הראשונה לבין הגשת הבקשה המאוחרת הנוגעת לחינוך התקיים דיון בביה"ד ובו הצדדים ניסו להגיע להסכמות בכל הסוגיות השנויות במחלוקת. נקבע מועד לדיון נוסף, אשר לפיו הגיש הבעל את בקשתו בנושא החינוך.

בדיון שנערך במועד שנקבע טענה האשה כי משום שהוסכם בין בני הזוג שלא יוגשו תביעות עד שלא ימוצה הסכם הגירושין בין הצדדים, והבעל הפר את ההסכם ביניהם והגיש את תביעת הגירושין לביה"ד, הרי שפעל בחוסר תום לב ומכאן שתביעתו אינה כנה וממילא אין סמכות לביה"ד לדון בעניינים שנכרכו בתביעת הגירושין. על כן הגישה האשה לביהמ"ש למשפחה תביעה למזונות, משמורת, חלוקת רכוש ובקשת מדור. מנגד טוען הבעל כי הסיכום נוצר לאחר שכבר הוגשה תביעת הגירושין הכרוכה ותוכנו היה כי לא יוגשו תביעות נוספות אלא יוסכמו ויאושרו כל ההסכמות אליהן הגיעו הצדדים במו"מ שהתקיים באותו יום.

פסק:

לגבי מחוייבותו של ביה"ד להסכם שבין בני הזוג קובע ביה"ד כי הגשת בקשה משותפת לגירושין היא בחזקת תביעה רגילה וביה"ד מחוייב על פי תקנות הדיון (קנ"ד, קנ"ה, קנ"ח) לקיים דיון לגופו של ענין גם במקום שבו קיימת הסכמה להתגרש. כך לענין הגט עצמו וכך לענין כל העניינים הכרוכים בהסכם הגירושין, בדומה לכל תביעת גירושין רגילה בה נכרכים עניינים שונים. ההסכם איננו פוטר את ביה"ד מדיון.

מכיון שכך, ביה"ד בוחן את כנות הכריכה, כפי שהוא בודק בכל תביעה לגירושין. לדבריו אין ספק כי מדובר בכריכה כנה, כפי שניתן ללמוד מעצם הגשת הבקשה המשותפת לגירושין. עמדה דומה עולה מעמדת בית המשפט העליון בפרשת עמרני שאותה מצטט ביה"ד.

תוך שהוא מסתמך על פסיקת ביהמ"ש העליון, קובע ביה"ד כי החזרה של מי מהצדדים מההסכמות ביניהם לאחר שביה"ד החל לדון בעניינים אינה מעלה ואינה

מורידה, שכן סמכותו של ביה"ד נקנתה בעת הגשת הבקשה המשותפת לגירושין. החזרה מההסכמה בין בני הזוג משמעה כי ביה"ד לא יאשר את הסכם הגירושין כמות שהוא, אולם אין משמעו של דבר כי תישלל סמכותו של ביה"ד בדיעבד. עצם הקניית הסמכות אינה ניתנת לחזרה אלא בהסכמת שני הצדדים ומכל מקום אין ההסכמה לשיפוט יכולה להיות על תנאי.

כאמור, לשיטת ביה"ד מדובר בתביעת גירושין מפורטת וכנה בכריכה כדן ובכריכה כנה. את בקשתו המאוחרת של הבעל לדון בענייני החינוך מאשר ביה"ד לאור פסק הדין של בית המשפט העליון בעניין איזמן משם עולה שניתן לכרוך עניינים שונים לתביעת גירושין גם בדיעבד. מכיון שהשמטת נושא החינוך מכתב התביעה נעשתה בתום לב, מכיר ביה"ד בכריכה המאוחרת של החינוך לתביעת הגירושין. מלבד זאת, מציין ביה"ד שבהסכם הגירושין ממילא נכלל ענין האפטרופסות אשר ענין החינוך הינו חלק ממנו.

ביה"ד קובע כי סמכותו לדון בכל העניינים הכרוכים קיימת כבר מיום הגשת הבקשה המשותפת לאישור הסכם הגירושין, ולא מיום תביעת הגירושין של הבעל, ואין באירועים שקרו לאחר הגשתה כדי לשלול את סמכותו של ביה"ד. כמו כן, בהגשת תביעת גירושין כרוכה תוך כדי או בסמוך לניהול משא ומתן לגירושין אין משום חוסר תום לב, שאחרת איך ייקבע מתי מוצה הסכם הגירושין? עצם הגשת תביעה על ידי כל אחד מבני הזוג, לכל ערכאה שהיא, משמעה מיצוי הניסיון להגיע להסכם גירושין. לא ניתן מכוח הסכם לשלול דרכו של בעל דין לערכאה מוסמכת על פי דין, והסכם כזה אינו שולל את עצם הסמכות של הערכאה. חופש הגישה של כל אדם לבית דין מוסמך הינו מאושייתיה של כל חברה מתוקנת. הסכם שלא לפנות לטריבונל משפטי מוסמך יכול להתפרש גם כנוגד את תקנת הציבור, אלא אם מדובר בסמכות מקבילה ויש הסכם לגבי מהות הערכאה המוסמכת שאז נוצרת סמכות ייחודית לאותה ערכאה. בהסכם שלקיומו טענה האשה יש לכל היותר משום "הסכם גזטלמני" שאינו ניתן לאכיפה בהליכי משפט.

על כן מחליט ביה"ד כי יש לו את הסמכות לדון בעניינים שנכרכו בגירושין.

תיק מס' 2184/ס"ג

ניתן ביום כ"ט אב תשס"ג (27.8.03)



113 חקיקה

פסק-הדין הנ"ל, וכמו - כן לדבריה נשפט לשש שנות מאסר.

לאור בקשתה הזמן הבעל שכתובתו לא ידועה באמצעות העתונות מהדורת חו"ל, באשר נראה לאחרונה בארצות-הברית...

לאור האמור לעיל וכל החומר שבפנינו ביה"ד מחליט ופוסק:

5. הטלת הרחקות דר"ת על הבעל הסרבן בהעדרו; דיון באפשרות להטיל עליו חרם

בית הדין הרבני האזורי תל-אביב:

הרב נחום שיינין - אב"ד
הרב שמעון מלכה - דיין
הרב יצחק הלוי אבירן - דיין

העובדות:

האשה תבעה גירושין לאחר שהתברר לה, בעקבות מעצרו של הבעל בשל מעילה בכספי הבנק אותו ניהל, כי הוא קשר קשרים עם העולם התחתון. הבעל איים על האשה כי ירצח אותה ואת הילדים. בשנת 1998 דחה ביה"ד את תביעתה לחייב את הבעל בגט, בקובעו כי: "אף כי אמנם בפני ביה"ד העלתה האשה בטיעוניה טענות חמורות ביותר בדבר דפוסי התנהגותו של הבעל בגין מעשה מרמה חמורים והושמעו עדויות מסייעות בנידון (הבעל אמנם ניסה להצדיק את עצמו לגבי הארועים שהועלו). עכ"ז אין בכל החומר שבפנינו בכדי לחייב את הבעל לגרש את אשתו בעל כרחו-מבחינת ההלכה. אך לדעת ביה"ד בתנאים אלו ובמצב הנוכחי רצוי מאד שהבעל יתן גט לאשתו."

בעת ששוחרר הבעל, בתנאים מגבילים, ממעצרו בשל עבירותיו הפליליות ברח מהארץ תחת שם בדוי. בתחילת שנת 2000 הגישה האשה בקשה מחודשת לגירושין, בשל בריחתו של הבעל מהארץ.

נפסק:

לאחר העיון בכל החומר שבפנינו ובבקשתה המחודשת של התובעת לחייב את בעלה לתת לה ג"פ ולנקוט נגדו בכל האמצעים על סרובו לכך, וזאת באשר לטענתה חלו נסיבות חדשות מאז מתן פסק-הדין הקודם, באשר בעלה הנתבע ברח מהארץ בתקופה שלאחר מתן

חמורות בהיקף גדול, בהן זיוף שיקים, סחר בעשרים ואחת מכוניות גנובות, לדבריה הבעל הינו אסיר נמלט, כרוך בעסקי הימורים בלתי חוקיים וקשור באנשי דלא מעלי, וניהל מכון נערות ליווי.

מזה שנתיים ומעלה ברח לחו"ל ומסרב לעמוד לדין תורה עם אשתו.

לדעת המיעוט בנסיבות אלו יש אף מקום לחייב את הבעל במתן גט.

תיק מס' 055968713-21-1-1
ניתן ביום כ"ח תמוז תשס"א (19.07.01)
הופיעו: ט"ר דבורה בריסק "יד לאישה" (לאשה).

פסק דין זה רלוונטי גם למדור עילות גירושין

א. לאור כל החומר שבפנינו - כולל מכתביהם של ... ומאחר והבעל לא הופיע לדיון על אף שהזמן - ובכה"ג ניתן לדון ולפסוק אף שלא בפניו.

אי-לכך לאור זאת שכפי העולה ממכתבו של מנהל בתי-הדין שנפגש עם הנתבע בארה"ב ואמר לו שאיננו מתכוונן לחזור ארצה הואיל וישנן נגדו פקודות מאסר למשך כמה שנים.

והואיל וכאמור בכל אופן אף באם יחזור ארצה יהא במאסר במשך כמה שנים, מה שמונע מכל חיובי בעל כלפי אשתו.

אי-לכך חייב הבעל לגרש את אשתו בהקדם האפשרי ביותר ולשחררה מכבלי עגינותה.

ב. על כל רבני קהלות ישראל להביא לכך שיתן ג"פ לאשתו הנ"ל. ובאם יסרב לכך לתת ג"פ לאשתו-אין לסחור אתו ולא להחזיקו-עד שיתן ג"פ לאשתו הנ"ל.

ג. כמו"כ כל עוד הנו מסרב לכך מצווה משטרת ישראל באופן שיש בידה לפעול לכך בכל האמצעים החוקיים העומדים לרשותה על מנת להביאו בכל צורה שהיא לביה"ד הרבני בתל - אביב.

ד. בנוסף להאמור לעיל, על משרד הפנים לשלול את זכותו להחזיק בדרכון ישראלי ולמנוע מהנתבע כל שרותים קונסולריים. פסק הדין ניתן ברוב דעות.

לדעת המיעוט יש להעתר לבקשות האשה להטיל חרם והרחקה על כל אדם שלא ידבר עם הבעל ולא לשאת ולתת עמו, ויש לבטל מהבעל את השרותים הקונסולריים ולשלול את דרכונו.

הצדדים מצויים בבית הדין כבר משנת תשנ"ו 1996, לטענת האשה הבעל נשפט לשש שנות מאסר באשמת עבירות מירמה

6. אם ניתן לשלוח למאסר אדם הזקוק לטיפול פסיכיאטרי?

בית הדין הרבני האזורי ירושלים:

הרב עזרא בצרי - אב"ד
הרב בנימין לוי - דיין
הרב מסעוד אלחדד - דיין

העובדות:

האשה תבעה גט בביה"ד האזורי בבאר שבע בטענת אלימות קשה פיסית ומילולית. ביה"ד האזורי קבע כי הבעל חייב לתת גט. הבעל הסתתר במשך 5 שנים ולא הופיע לדיונים. לכן, הורה ביה"ד למנות חוקר מטעם הנהלת ביה"ד על מנת לאתר את הבעל. הבעל נמצא, נכלא והובא לביה"ד לעגונות. בדיון שהתקיים בביה"ד לעגונות הבעל השיים עצמו כמתעלף והדיון נפסק. הבעל פונה באמבולנס והוחזר לכלא. בהמשך אושפז הבעל בבי"ח פסיכיאטרי.

האשה תבעה לאסור את הבעל ואם זקוק לטיפול פסיכיאטרי שיקבל זאת במסגרת הכלא.

נפסק:

לבית הדין הועברה פניית המחלקה המשפטית במשטרת מחוז ירושלים אל הנהלת בתי הדין, ולפיה הצו שניתן על ידי

בית הדין ביום כ"ח אדר א' תשס"ג (2.3.03), ובו הורינו למשטרת ישראל להפקיד שמירה של 24 שעות ביממה על הבעל בתוך ביה"ח, ניתן לכאורה בחוסר סמכות.

לאחר העיון, הננו מוצאים לנכון להבהיר כדלקמן:

תיק זה הועבר אלינו, בית הדין המיוחד לעגונות, לאחר שהבעל חוייב בגט ע"י בית הדין האזורי בבאר שבע. הבעל נמנע מלהופיע לדיונים, ולמעשה הסתתר במשך 5 שנים.

המדינה, באמצעות הנהלת בתי הדין, השקיעה ממון רב כדי לאתר את הבעל באמצעות חוקר מיוחד, והתייצבותו בפני בית הדין מומשה אך ורק באמצעות צו הבאה.

הדיון בפנינו נועד על מנת לדון בבקשת האשה להטיל על הבעל את הסנקציות הקבועות בחוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין), התשנ"ה - 1995 (להלן-החוק), ובין היתר לכופ את הבעל במאסר על מנת לקיים את פסק הדין לגירושין, וזאת בהתאם לסעיף 3 לאותו חוק.

הדיון בפנינו הופסק בעיצומו כאשר הבעל נופל, או מפיל עצמו לארץ, כמתעלף לכאורה, ובהמשך אושפז הבעל בבית החולים הפסיכיאטרי.

מאחר ולא הורינו על שחרורו ממעצר, סברנו שהאישפוז נעשה באמצעות המשטרה ובפיקוחה, ומה גם שנמסר לנו שבתחילה היה האשפוז תחת שמירה במחלקה סגורה.

לכן, משהגיעה לבית הדין הודעת באת-כח האשה כי הבעל שוהה עתה במחלקה פתוחה ללא כל שמירה, נעתרנו לבקשתה החילונית, להורות למשטרה להפקיד שמירה של 24 שעות ביממה על הבעל בבית החולים.

יש להוסיף, כי קבענו את הדיון הבא לעוד כחודש ימים, עקב מכתב שקיבלנו מאת הרופא המטפל, ממנו עולה כי יש לקוות שעד אז ניתן יהיה להגיע למתן הגט בהסכמה ללא צורך בסנקציות נוספות. זאת הסיבה שצו-הבאה שניתן ביום י"ד אדר א' תשס"ג (16.2.03) מורה על הבאת הבעל על ידי המשטרה לדיון רק ליום ד' ניסן תשס"ג, (6.4.03).

עתה מתברר כי בבית החולים אין מתקן משטרתי או מתקן של השב"ס, ונבצר מן המדינה לקיים שם תנאי משמורת ראויים, באופן אשר יבטיח את התייצבות הבעל לדיון שנקבע, כמו גם באופן שיבטיח מאסר כפיה כמשמעותו בחוק.

לאור האמור לעיל, הננו מצווים לאמור: א. הצו שניתן על ידנו ביום כ"ח אדר א' תשס"ג (2.3.03), מבוטל בזאת.

ב. בתוקף סמכותנו לפי סעיף 3 לחוק, ועל פי כל דין, ובהמשך לדיון שהתקיים בפנינו במעמד הצדדים, הננו מצווים לאסור את הבעל עד להחלטה אחרת שתינתן עם סיום הדיון שנקבע ליום ד' ניסן תשס"ג (6.4.03). ג. במידה והבעל זקוק לאישפוז פסיכיאטרי או אחר, יבוצע הדבר ע"פ הנהלים המקובלים בשירות בתי הסוהר, ובתנאי משמורת מלאים.

ד. היה והבעל יודיע על רצונו ליתן הגט, יוקדם הדיון.

ה. המזכירות תערוך את הצווים הפורמליים, לרבות הזמנה לאסיר לדיון.

ו. העתק ההחלטה יועבר גם למחלקה המשפטית של משטרת מחוז ירושלים.

תיק מס' 1-21-052375151

ניתן ביום א' אדר ב' תשס"ג (5.3.03)
הופיעו: טו"ר שרה מרקוביץ "יד לאישה"
(לאשה).

למדרור זה ראו גם פסקי דין 2.3.12

העובדות:

לאחר דיונים ארוכים בביה"ד חתמו בני הזוג על הסכם גירושין לפיו הדירה המשותפת, בה מתגוררים האשה והילדים (הבעל עזב ביזמתו שנתיים קודם), תימכר ומזונות לשלושת הקטינים ירדו לסכום של 800 ש"ח לחודש. ההסכם אושר ונקבע כי עם מתן הגט יקבל תוקף של פס"ד. אף שביה"ד מינה כונס נכסים למכירת הדירה שכבר פונתה ע"י האשה, והוריד את דמי המזונות לסכום הנקוב בהסכם, הבעל לא נתן את הגט בשני הדיונים שזומן אליהם לצורך נתינתו. האשה הגישה ערעור על כי ההסכם מומש (הפחתת המזונות, ומכירת הדירה והעברת כספי הדירה שנתקבלו לבעל), בשעה שהסעיף היסודי של מתן הגט הופר ע"י הבעל.

נפסק:

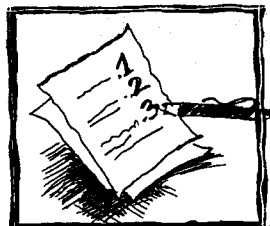
ביה"ד הרבני הגדול:

בית הדין האיזורי, יצר כאן מצב מוזר. הסכם הגרושין שנחתם על ידי הצדדים, ושמסגרתו הסכימה האשה לדמי מזונות מגוחכים (800 ש"ח לחודש לשלושה ילדים), וכן למכירת הדירה וחלוקת תמורתה - הסכם זה בוצע על ידי בית הדין בחלקו הממוני, למרות סרובו של הבעל לתת גט.

התוצאה המעשית היא בלתי נסבלת. האשה פונתה מן הדירה שנמכרה. אין לה גט, ובנוסף לכל זה, כספי תמורת הדירה המגיעים לה, עוקלו אצל כונס הנכסים בעוד שחלק מכספי תמורת הדירה הנ"ל, נתנו לבעל. בנוסף, הופחתו מזונות הילדים, לסכום המצחיק של 800 ש"ח לחודש.

אין לנו ספק, כי בית הדין האיזורי נהג שלא כהלכה, והכניס את האשה והילדים למצב אומלל: לא גט, לא דירה ולא מזונות. קשה לנו להבין כיצד יכול בית דין רבני לגרום למצב כזה בידועין.

בטרם נפסוק בנושאי הערעור, נאפשר לבעל הזדמנות אחת. עליו לתת גט לאשתו עד לתום שנת תשס"ב. באם ינתן הגט עד סוף השנה, אזי יופעל הסכם הגרושין, ובית דיננו יקבע את חלוקת הכספים המופקדים בידי כונס הנכסים. אולם אם לא ינתן הגט עד אז מכל סיבה שהיא, תקבל האשה את חלקה מכונס הנכסים, והחלק הנוסף הנמצא בידי הכונס, ישמש לתשלום מזונות הילדים והמדור. התוצאה



תנאים למתן הגט

7. מעמדם של תנאים מקפחים באופן קיצוני ושל תנאים שבעל פה בהסכם גירושין.

בית הדין הרבני הגדול (דיון ראשון):

הרב שלמה דיכובסקי - אב"ד, יו"ר
הרב עזרא בר שלום - דיין
הרב אברהם שרמן - דיין

בית הדין הרבני הגדול (דיון שני):

הרב שלמה דיכובסקי - אב"ד, יו"ר
הרב שלמה בן שמעון - דיין
הרב אברהם שרמן - דיין

הצדדים קבלו בקנין המועיל על הסכמה זו, והגט סודר ביום ד' ניסן תשס"ג.

עתה תובע הבעל שתינתן החלטה בהתאם להסכמה הנ"ל.

לאחר העיון בתיקי הצדדים ולאחר שבחנו היטב את צדדי ההלכה ושקלנו גם את המצב המשפטי של הצדדים עובר לסידור הגט, אנו פוסקים:

א. לבעל מגיע פיצוי תמורת הסכמתו להתגרש לאלתר בניגוד לעמדתו אותה הביע במהלך כל השנים.

ב. מחייבים את האשה לשלם לבעל סך ששים אלף (60,000) ש"ח. הסכום צמוד למדד המחירים לצרכן מהיום ועד התשלום בפועל.

כמו כן על האשה לבטל לאלתר את התביעה שהגישה כנגד הבעל בטענה שהוציא ארבעים אלף (40,000) ש"ח מחשבון בנק מעוקל. במידה וכבר ניתן פסק דין בתביעה זו, והיא כבר גבתה כסף על חשבון תביעה זו. עליה להחזיר לבעל כל סכום שגבתה לפי פסה"ד ולבטל כל הליכי גביה.

תיק מס' 2-21-011688860

ניתן ביום א' סיון תשס"ג (1.6.03)

הופיעו: עו"ד רמי רובין (לאשה)

הערה: ב"כ האשה הגיש ערעור לביה"ד הגדול על החלטה זו. ביה"ד הגדול הטיל עיכוב ביצוע על ההחלטה והעניין ממתין לברור בערעור.

הליכים ארוכים בעניין משמורת הילדים. האשה פנתה שוב לביה"ד בתביעה לחייב הבעל להתגרש. בתביעתה שבה וחזרה על טענותיה הראשונות וכן טענה שהבעל סובל מהפרעה נפשית. האשה הציגה בביה"ד חו"ד של פסיכולוגים ופסיכיאטרים. בטרם פסק ביה"ד בעניין חיוב הבעל בגט, הציע ביה"ד לבני הזוג פשרה: בני הזוג יתגרשו לאלתר, לאחר מכן יתן ביה"ד החלטה בדרישתו של הבעל לפיצוי תמורת נתינת הגט. כמו כן, במשך שנה לאחר מתן הגט הבעל זכאי לתבוע את האשה, בביה"ד, תביעות כספיות על נזקים ועוגמת נפש שגרמה לו ועם סידור הגט מותרת האשה על כתובתה. בני הזוג הסכימו להצעה. וכך, מעל 6 שנים מיום תביעתה של האשה התגרשו בני הזוג בעקבות ההסכם תבע הבעל שיתן ביה"ד החלטה ויקבע את הפיצוי לו הוא זכאי.



נפסק:

בין בני הזוג התקיימו הליכים ממושכים בתביעת האשה לגרושין ובתביעת הבעל לשלום בית.

ביום ז' אדר תש"ס נדחתה תביעת האשה לחייב את הבעל בגירושין.

על פסק הדין לא הוגש ערעור. לאחר כשנתיים הגישה האשה באמצעות ב"כ תביעה חדשה, בה הוא חוזר על הטענות הקודמות כדי להביא לחיוב הבעל בגירושין.

האירועים הם כדלהלן:

1. דירת בני הזוג נמכרה על ידי הבנק בהליך של כינוס נכסים.
2. הבעל חוייב בתשלום דמי שכירות על השימוש בחלקה של האשה למפרע מ-9/97 עד ל-12/00 וכל חלקו של הבעל בתמורת הדירה נלקח למימוש פס"ד זה.
3. הצדדים בפירוד חמש שנים תמימות.

התקיימו עוד כמה דיונים, ולבסוף ביום כ"ז אדר ב' תשס"ג הביא ביה"ד את הצדדים להסכמה כדלהלן:

- א. הצדדים יתגרשו בגט פיטורין לאלתר.
- ב. לאחר סידור הגט יחליט ביה"ד על סמך החומר שבתיק, האם מגיע לבעל תמורה או פיצוי תמורת הגט וכמה.
- ג. הבעל זכאי להגיש תביעות כספיות כנגד האשה על נזקים, ועגמת נפש והוצאות ושאר תביעות כספיות נגד האשה, במשך שנה לאחר סידור הגט, וביה"ד יפסוק בתביעות הבעל.
- ד. עם סידור הגט האשה מותרת על כתובתה.

המעשית תהא, שכל הכספים המופקדים בידי הכונס, ימסרו לאשה, אם עבור חלקה ואם עבור מזונות ומדור.

על בא כוח הבעל להודיענו תוך שבוע ימים אם מרשו מוכן לתת גט, בתנאים אלו. באם התשובה תהא שלילית, ינתן פסק דין בערעור, בהתאם לאמור לעיל.

העובדות:

לאחר שנתן הגט, טען הבעל כי יש לנכות מכספי תמורת הדירה חובות שונים שנטל על עצמו אשר סכומם הכולל מגיע לכ-40,000 דולר. לטענתו נאמר לו על ידי ביה"ד האזורי דברים שבעל פה ביחס לחובות אחרים שאינם כלולים בהסכם הגירושין.

נפסק:

ביה"ד הרבני הגדול:

טענה בדבר תורה שבעל פה ותורה שבכתב בהסכם גירושין אינה מקובלת על ביה"ד. "דוע ומפורסם, שכל הסכם אין ערך לדברים הנאמרים בעל פה, שלא בא זכרם בכתב. הדברים אמורים בפרט, בהסכם שנחתם בבית הדין, ושקבל תוקף פסק דין". על כן דחה ביה"ד את כל טענות הבעל בעניין הסכם הגירושין.

בגדול: תיק מס' 1-21-062646849

ניתן ביום י"ח אלול תשס"ב (26.8.02)

הופיעו:

טו"ר ורדית רוזנבלום "יד לאישה" (לאשה), טו"ר אברהם ועקנין (לבעל).

בגדול: תיק מס' 1-24-065016453

ניתן ביום ז' חשוון תשס"ג (13.10.02)

הופיעו:

טו"ר ורדית רוזנבלום "יד לאישה" (לאשה), טו"ר אברהם ועקנין (לבעל).

8. האם בעל שסרב לגרש אשתו זכאי לדרוש פיצוי בעבור מתן הגט?

בית הדין הרבני האזורי תל-אביב:

הרב אברהם שיינפלד - אב"ד

הרב עמרם אבוזגלו - דיין

הרב אברהם ריגן - דיין

העובדות:

בסוף שנת '96 הגישה האשה תביעה לגירושין בעילה של התעללות ואלימות קשה, הבעל תבע שלום בית. ביה"ד דחה את שתי התביעות. בין בני הזוג התנהלו בביהמ"ש

נזק, הן בשל העובדה כי בא כוח הבעל התרשל ואישר בשלב הראשון את הנוסח. נפסק בדעת רוב כי תביעתו של הבעל נדחית וכי שיק הבטחון יוחזר לאשה.

תיק מס': 1-21-179797
ניתן ביום ב' תמוז תשס"ג (2.7.03)
הופיעו: טו"ר יוסף טרבלסי (לבעל).

למרור זה ראו גם פסק דין 1

כדבריו גורם לו נזק כבד בכמה מישורים, ועל כן הוא תובע את חילוט שיק הבטחון בסך מאה אלף ש"ח. לדבריו, תלוונות האשה מלכתחילה בשקר יסודן. מנגד, תובעת האשה שיחזירו לה את שיק הבטחון משום שהיא מלאה את חובתה. ההסכם לא קבע בגין מה אמור להסגר התיק, אלא רק שהוא צריך להסגר, וכך אכן היה. האשה מודה שהגישה בעבר לביהמ"ש תצהיר שקרי כנגד הבעל אך טוענת כי תלוונותיה במשטרה היו אמת.

✂ נפסק:

ביה"ד מקבל את טענתו של הבעל כי נגרם לו נזק. עניין ההתליה בגט הוא תוספת של האישה בניגוד למובן מן ההסכם והוא משנה משמעותית את ההצהרה עליה חתמה האישה במשטרה. יש להניח כי ללא התוספת היה נסגר התיק מחוסר אשמה, הבדל בעל משמעות רבה.

ברם, לדעת הרוב אין בכך עילה לחייב את האשה לשלם לבעל את הסכום שהוא תובע כפיצוי. עיון בהסכם מגלה כי העברת השיק לבעל מותנה באי סגירת התיק ובאי הימנעותה של האשה מהפללת הבעל. ההסכם אינו קובע מאיזו עילה צריך התיק להסגר. ביה"ד מוסיף כי אמנם מבחינת 'רוח הדברים' נראה כי יש פגם בהוספת ההתליה בגט, אולם לא ניתן לחייב את האישה בתשלום בגין כך, משום שאין ההסכם מאפשר זאת. יתר על כן, עובדה היא שבשלב ראשון אישר ב"כ הבעל את נוסח הצהרת האשה במשטרה וכנראה שלא ראה בעיה בהתליתה. לדברי ביה"ד "יש לפרש את ההסכם לחומרא ולחייב רק מה שברור שאפשר לחייב בגין ההסכם".

לדעת המיעוט, ניתן לדקדק בלשון ההסכם ולהגיע למסקנה כי כל תוספת העלולה לשנות את משמעות ההצהרה נחשבת לאי ביצוע ההסכם וממילא גוררת את תשלום הפיצוי המוסכם. על ביה"ד לבחון גם את 'רוח הדברים' ולא רק את הנוסח המדויק של ההסכם. יש להניח כי הכוונה היתה שהתיק ייסגר מחוסר אשמה, ומשלא כך היה הרי שהתנהגות האשה גרמה נזק לבעל והוא זכאי לפיצוי. אמנם פיצוי מלא היינו נותנים רק במקרה והתיק לא היה נסגר כלל. במקרה דנן יש להפחית את גובה הפיצוי ולאמדו על שיעור שבין 16,000 ל-25,000 ש"ח, הן בשל העובדה שהתיק בסופו של דבר נסגר, גם אם לבעל נגרם

9. דיון בתוקף התחייבות של אשה בהסכם גירושין לפצות את בעלה במקרה ולא תבטל תלוונות שהגישה נגדו במשטרה. האשה בטלה את התלוונות אך ציטה שעשתה זאת כדי לקבל את הגט. האם חייבת בתשלום הפיצוי?

בית הדין הרבני האזורי רחובות:

הרב חגי איזיר - אב"ד
הרב אברהם שמן - דיין
הרב יהודה שחור - דיין

העובדות:

בני הזוג התגרשו באב תשס"א ובאותו יום חתמו על הסכם גירושין שאושר בביה"ד.

בהסכם נקבע, בין היתר, כי האשה תשלם לבעל ביום מתן הגט 35,000 ש"ח עבור תביעותיו.

כמו כן התחייבה לפנות למשטרה ביום מתן הגט ולבקש לסגור את כל התיקים שנפתחו עקב תלוונות שהגישה כנגד הבעל ולהודיע למשטרה כי מבחינתה אין מניעה שיוחזר הנשק לבעלה לשעבר, נשק שנלקח ממנו עקב החשש שיהווה סיכון לחייה.

להבטחת התחייבויות אלו הפקידה האשה שיק בטחון בסך 100,000 ש"ח.

השיק יימסר לבעל במידה והאשה לא תחזור בה מגירסתה בעת התלוונות ולא תאפשר בפרקליטות או בביהמ"ש את סגירת התיקים שנפתחו כנגד הבעל.

ביום מתן הגט אכן נגשה האשה לתחנת המשטרה וחתמה על הצהרה בה היא מבקשת לבטל את התלוונות ולסגור את התיקים ואף טוענת כי אין מניעה מבחינתה שהנשק יוחזר לבעלה לשעבר. דא עקא שציינה כי היא עושה זאת כדי לקבל את הגט. בשלב ראשון הסכים ב"כ הבעל כי הנוסח מקובל עליו אך מאוחר יותר דרש מן האשה לתקן את נוסח ההצהרה ולמחוק את ההתליה בגט. האשה לא עשתה זאת וטענה כי מדובר בעדות שקר משום שהבעל אכן הטריד אותה.

בינתיים סגרה המשטרה את התיקים מחוסר עניין לציבור. הבעל טוען כי לו היתה האשה מבטלת את טענת ההתליה בגט, טענה שמבחינתו מהווה הפרת הסכם הגירושין, הרי שהיה התיק נסגר מחוסר אשמה. לטענתו, הבדל זה שנגרם כתוצאה מסירובה של האשה לעשות



מזונות

10. מה דינם של מזונות שנפסקו לאשה מדין 'עולה עמו' כאשר תשלום מותיר את הבעל במצב בו אינו יכול לכלכל עצמו? האם כאשר מתקבל ערעור על גובה המזונות נדרשת האישה להשיב את הפרש מן הסכומים הגבוהים שקבלה?

בית הדין הרבני הגדול:

הרב ישראל מאיר לאו - נשיא, יו"ר
הרב שלמה דיכובסקי - דיין
הרב עזרא בר שלום - דיין

העובדות:

הבעל תבע גירושין ואילו האשה דבקה ברצונה לשלום בית. ביה"ד האזורי חייב את הבעל בסכום של 4,000 ש"ח לחודש למזונות האשה, ובמקביל חייבו ביהמ"ש למשפחה בסכום של 3,750 ש"ח למזונות הילדים.

מלבד זאת, משתכרת האשה כמה אלפי שקלים בחודש. הבעל טוען כי כל משכורתו היא 9,000 ש"ח ועל כן נשאר לו סכום זעום למחייתו. לטענת האשה יש לבעל עוד הכנסה ניכרת מהשכרת דירות שאינן רשומות על שמו, אך היא לא הביאה הוכחות לטענה זו. הדיון הוא בערעור הבעל על גובה המזונות שפסק לאשה ביה"ד האזורי.

נפסק:

יש להפחית את מזונות האשה לסכום של 2,500 ש"ח. יחד עם זאת, סכומים שכבר נגבו לפי פסיקתו של ביה"ד האזורי לא יוחזרו לבעל.

ביה"ד בוחן את הטענה כי חיוב המזונות הגבוה נפסק על פי הכלל של "עולה עמו ואינה יורדת" וקובע כי כלל זה אינו חל במקום בו יותר הבעל במצב בו אינו יכול לכלכל את עצמו.

מצד שני, לא ניתן לדרוש את החזרת

הסכום הגבוה שכבר שולם, כדברי חז"ל: 'קשה גזל הנאכל', ולא ניתן להטיל על האשה עול כבד של השבת סכומים שכבר קבלה, גם אם פסה"ד שנתן לה אותם לא עמד בערעור.

ביה"ד אף דוחה את בקשת הבעל לקזז את הפרשים מן הסכומים שישלם לה בעתיד. דבר זה יגרום לירידה חדה מדי ברמת חייה של האשה.

ביה"ד מציין כי במתן פסק דין עליו להביא בחשבון לא רק את הצדדים ההלכתיים והמשפטיים אלא גם את הצדדים המעשיים הנוגעים ליישום פסה"ד ועליו להמנע ממתן פס"ד שיגרום נזק כבד מדי לחייב.

תיק מס': 059097832-22-2

ניתן ביום ל' אדר א' תשס"ג (4.3.03);

נימוקים ניתנו ביום ב' סיון תשס"ג (2.6.03)

הופיעו:

עו"ד אורי צפת ועו"ד עידית בן-דב (לבעל).

כרווקים וכחורים לשלושה ילדים משותפים. האשה טוענת כי נישאו בחופה וקידושין בטקס פרטי בשנת 2000 ואילו הגבר מכחיש טענה זו. האשה הציגה כתובה עליה חתום הגבר ושני עדים. הגבר טען כי מדובר בזיוף וכי אין הוא מוכן לתת לה גט.

אין ספק כי הזוג כבר אינו חי ביחד וכי נגד הגבר הוצאו צווי הרחקה בגין תלונות האשה על תקיפה ואיומים, האשמות שהוא מכחיש.

לקראת הדיון הראשון בביה"ד, באייר תשס"ב, הוציא הגבר תעודת רווקות. בדיון זה קבע ביה"ד בהחלטה זמנית כי בני הזוג אסורים להנשא לאחרים עד לסיום הברור, והורה על ביטול תעודת הרווקות שהציג הגבר. בדיונים הבאים הביאה האשה עדים שנכחו לדבריהם בטקס החתונה. הגבר הכחיש עניין זה ואף סירב למסור שם וכתובת מדויקים של קרוביו, אשר לדברי האשה נכחו אף הם בטקס. ביה"ד זימן בסופו של דבר את קרוביו בצווי הבאה. הם אכן אישרו את נכונות טענות האשה. בשלב זה, הודה הגבר שאכן נשא את האשה וכן הודה שהוא חי עם נשים אחרות, אך סירב לתת גט. לדיון הבא, שנדחה לפי בקשתו, לא הגיע הגבר. האשה דורשת כי הבעל יחוייב בגט וכן ישלם הוצאות בגין הארכת הדיונים ואי התייצבותו לחלק מהם.

נפסק:

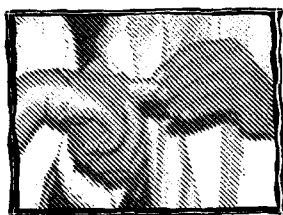
לפנינו מקרה נדיר של טקס נישואין פרטי, המוכחש בעזות-מצח ע"י הבעל המוציא תעודת רווקות ומנסה להתל במיה"ד. הבעל אף מנסה לחבל בהליך הדיוני באמצעות אי התייצבות לדיונים וסירוב למסור פרטים הנדרשים לברור האמת העובדתית. רק בסופו של דבר מודה הבעל לכל טענות האשה: קיומו של הטקס, חיים בנפרד והאשמתו בבגידה. לאור כל האמור, יש לתת תוקף קבוע להחלטה כי בני הזוג אסורים להנשא לעלמא ולהענות לתביעת האשה לחייבו במתן גט. בשלב זה ביה"ד שוקל לחייב את הבעל בהוצאות משפט כפי בקשת האשה. ביה"ד קובע מועד לסידור הגט אליו יוזמן הבעל בצו הבאה ובשחרור בערבות, עקב אי התייצבותו לחלק מהדיונים.

תיק מס': 022578991-21-1

ניתן ביום ט"ז אייר תשס"ג (18.5.03)

הופיעו: עו"ד אליהו בן-גור (לאשה).

פסק דין זה רלוונטי גם למדור עילות גירושין.



קידושין

11. בירור מחלוקת עובדתית בין בעל שהכחיש טקס נישואין פרטי לבין אשה שטענה לקיומו ועל כן דרשה לחייב את הבעל בגט עקב בגידתו.

בית הדין הרבני האזורי רחובות:

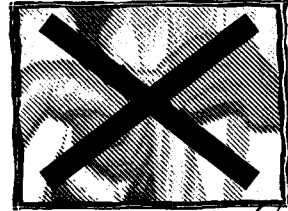
הרב נחום גורטלר - אב"ד

הרב אברהם שמן - דיין

הרב יהודה שחור - דיין

העובדות:

מדובר בתביעת גירושין של אשה הטוענת כי בעלה בוגד בה. הבעייתיות במקרה זה נעוצה בעובדה כי ניטשת מחלוקת עובדתית בין בני הזוג האם נישאו כדמו"ל. בתעודות הזהות שלהם הם רשומים



קטנות קידושין

12. מחלת נפש כעילה לבטלות קידושין בשל "מקח טעות"

בית הדין הרבני האזורי ירושלים:

הרב עזרא בצרי – אב"ד

הרב בנימין לוי – דיין

הרב מסעוד אלחדד – דיין

בית הדין הרבני הגדול:

הרב ישראל מ. לאו – יו"ד

הרב שלמה דיכובסקי – דיין

הרב יוסף נדב – דיין

העובדות:

האשה טענה כי הבעל נהג כלפיה באלימות פיסית ונפשית, כולל תקיפה ונסיון לאונס. כמו כן, טענה כי הבעל רואה בה משתפת פעולה עם אחיו אשר הוא בטוח שרוצה להורגו ושהוא יורה חצים עליו. הבעל סרב לגרשה וטען בלהט "אני משיח בן יוסף ומשיח בן יוסף אסור לו לגרש את אשתו".

נפסק:

ביה"ד הרבני האזורי:

דעת הרוב:

צינו בנימוקיהם כי "לאחר העיון ביה"ד התרשם כי הבעל הגם שסבור ובדעתו שהוא משיח בן יוסף וזו שטות, מ"מ שטות זו לא משפיעה על חייו וחיי אישתו ויכול לחזור לחיי אישות ולפרנס את אשתו ואת ילדיו כפי שהצהיר בפנינו. אשר ע"כ אין מקום לחייבו בגט ועל אשתו לאפשר לו אם רצונה בכך שיחזור אליה לנסיון כפי שהבטיח שאם לא יעמוד בדיבורו בפרנסתה ובהתנהגותה איתה יגרשנה בג"פ. כמו"כ אסור לבעל לאמר לאשתו שהוא משיח בן יוסף ולא לדבר על כך בביתו. אשר ע"כ ביה"ד דוחה את תביעת אשתו בחיובו בגט כי בגלל עילה זו הגם שזה שטות אין לחייבו לגרשה".

ועל כן פסקו: "אין עילה מספקת לחייב את הבעל בג"פ, ועליהם להגיע להסכם ביניהם לקרב או לרחק".

דעת המיעוט:

ציין בנימוקיו כי "מאחר והתברר לנו שהבעל חולה נפש ושנים רבות סבלה האשה ממחלתו ולא ידעה כשנשאה לו שהוא חולה ולבסוף עזב את הבית לשבעה חודשים מכיון שחשש שלאשתו יש קשר עם אחיו שלדבריו רוצה להמיתו... לענ"ד הבעל מהווה סכנה לאשה ועל כן הורחק גם כן מהבית ע"י בית המשפט... לא עוד אלא ב"כ האשה הגישה תביעה בפנינו להתיר הנישואין משום מקח טעות, הדבר לא נדון בפנינו אבל הייתי ממליץ בפני כבוד ביה"ד הגדול לדון בדבר עכ"פ לענ"ד יש לכפותו למתן ג"פ להבטחת שלום האשה. ובפרט שברצונו מונע ממנה שאר, כסות ועונה. על כן לכל דעות הפוסקים ואין מי שיחלוק בזה ואפילו "גבורות אנשים" שבעל שמונע שאר כסות ועונה יש לכופו לגרש בכל דרך כהלכה". על כן פסק כי הבעל חייב לגרש את אשתו. "וכי ביה"ד ממליץ בפני ביה"ד הגדול לדון בתביעת ב"כ האשה למקח טעות". לכל הדעות:

נפסק כי "אין לחייב את האשה לחזור לשלום בית ואוסרים על הבעל באופן זמני לחזור לביתם המשותף עד להחלטה אחרת מביה"ד".

ביה"ד הרבני הגדול:

הובאה לעיונינו חו"ד פסיכיאטרית של רופא פסיכיאטר... מחו"ד זו עולה, כי המשיב סובל מסכיזופרניה פרנואידלית, ואיננו מוכן לאפשר לטפל בו... מן האמור בחו"ד אלו וכן מדבריה של המערערת התרשמנו כי אכן יש מקום לקבל את הערעור. המערערת חוששת לשלומה ולשלום ילדיה, בעיקר עקב חשדות השוא של המשיב, כי היא משתפת פעולה עם אחיו, שלדבריו "יורה בו חיצים". בנוסף, המשיב רואה את עצמו כ"משיח בן יוסף", ולדבריו, הרבי מלובאביץ צ"ל הודיע לו על כך.

כתוצאה מזה, חוששת המערערת כי המשיב עלול לפגוע בה, בגין מחשבה זו. אין ספק כי המשיב, אינו בריא בנפשו, ו"אין כח בבן דעת לחיות עם השוטים" כדברי הרמב"ם. גם אם נניח שאין סיכון לשלומה של המערערת, הרי לא יעלה על הדעת כי המערערת תאלץ לקיים חיים

משותפים עם אדם כזה. להלכה, האשה ניתנה לחיים ולא לצער, ותורת ישראל שהיא תורת חיים, לא תצוה על אשה לחיות עם גבר הלוקה בנפשו. ובפרט, שכאמור לעיל, איננו יכולים להתעלם מחששותיה של המערערת לפגיעה בה ובילדים, – דבר המוצא ביטוי גם בחוות דעתו של הפסיכיאטר.

לאור האמור, יש לקבל את הערעור, ולחייב את המערער בגירושין. על המערער לתת גט לאשתו תוך 30 יום. במידה ולא יתן גט תוך מועד זה, אזי נדון להפעיל נגדו את הסנקציות המפורשות בסעיף 2 ו-3 לחוק שיפוט בתי דין רבניים (כפיית ציות)...

פקודת המעצר כנגד המשיב תעמוד בתוקפה, ועל שירות בתי הסוהר לעוצרו עד לשיבה הבאה...

באזורי: תיק מס' 1-25-011514213
ניתן ביום י' אדר א' תש"ס (16.2.00)
הופיעו: טו"ד שרה מרקוביץ
י"ד לאישה" (לאשה).

בגדול: תיק מס' 1-53-011514213
ניתן ביום כ"ח אדר ב' תש"ס (4.4.00)
הופיעו: טו"ד שרה מרקוביץ
י"ד לאישה" (לאשה).

פסק דין זה רלוונטי גם למדור צווי הגבלה ולמדור עילות גירושין.

למדור זה ראו גם פסק דין 2